

Härnösands kommuns revisorer

Till
Skolnämnden

För kännedom:
Kommunfullmäktige
Kommunstyrelsen

2024-04-05

Revisionsrapport ”Grundläggande granskning - skolnämnden”

KPMG har på uppdrag av kommunens revisorer genomfört en grundläggande granskning för att bedöma om skolnämnden har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Revisionen önskar att skolnämnden lämnar synpunkter på de slutsatser som finns redovisade i rapporten senast den 5 juli 2024. Av svaret bör det framgå vilka eventuella åtgärder som ska vidtas och när de beräknas vara genomförda.

Svaret skickas till Lena Medin, KPMG (mailadress lana.medin@kpmg.se) för vidarebefordran till revisorerna.

För Härnösands kommuns revisorer

Anders Gäfvert
Ordförande

Lars Norberg
Vice ordförande

Samuel Möller
2:a vice ordförande

Grundläggande granskning - skolnämnden

Rapport
Härnösands kommun

KPMG AB

Datum 2024-04-05

Antal sidor 11

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - skolnämnden

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund	4
2.1	Syfte, revisionsfrågor och avgränsning	4
2.2	Revisionskriterier	4
2.3	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Målstyrning	5
3.1.1	Bedömning	6
3.2	Ekonomistyrning	6
3.2.1	Bedömning	8
3.3	Uppföljning av intern kontroll	8
3.3.1	Bedömning	9
4	Slutsats och rekommendationer	10

1 Sammanfattning

KPMG har av Härnösands kommuns revisorer fått i uppdrag att granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2023.

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen var att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Resultatet av granskningen ligger till grund för revisorernas ansvarsprovning tillsammans med övriga granskningar.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden inte har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi ser allvarigt på den bristande måluppfyllelsen samt den ekonomiska resultatutvecklingen. Vi anser att nämnden bör fatta beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå en tillfredsställande måluppfyllelse samt för att hantera prognosticerade budgetavvikelser. Vi anser vi att nämnden bör överväga att förtydliga roll- och ansvarsfördelningen samt ange tidsplan för utförande av kontrollmomenten i sin internkontrollplan i syfte att säkerställa genomförande och rapportering.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi skolnämnden att:

- Stärka målstyrningen, se avsnitt, 3.1.1.
- Stärka ekonomistyrningen, se avsnitt 3.2.1.
- Överväg att tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen samt ange tidsplan för utförande av kontrollmoment inom ramen för internkontrollplanen, se avsnitt 3.3.1.

2 Bakgrund

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

2.1 Syfte, revisionsfrågor och avgränsning

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Resultatet av granskningen ligger till grund för revisorernas ansvarsprövning tillsammans med övriga granskningar.

2.2 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

— Kommunallagen (2017:725)

2.3 Metod

Granskningen har genomförts genom:

— Dokumentstudier av underlag från nämnden

— Intervjuer/avstämningar med nämnden

Rapporten är faktakontrollerad av förvaltningschef och nämndens ordförande.

3 Resultat av granskningen

3.1 Målstyrning

Kommunfullmäktiges årsplan för år 2023¹ anger åtta övergripande mål fördelat på två perspektiv: *Härnösandsperspektivet* och *organisationsperspektivet*. Utifrån de övergripande målen fastställer kommunfullmäktige, genom årsplanen, årliga kortsiktiga mål i form av resultatuppdrag med tillhörande styrtal för varje nämnd. Nämnderna kan utöver detta formulera egna mål för sitt arbete med utgångspunkt från kommunens vision och övergripande mål.

Ett kommunövergripande mål berör nämndens verksamhet. Till målet framgår totalt tre resultatuppdrag tilldelade nämnden. Vidare framgår målnivåer för år 2023 till respektive resultatuppdrag.

Skolnämnden antog den 26 januari 2023 verksamhetsplan för år 2023². Av verksamhetsplanen framgår att nämnden antagit det övergripande målet med tillhörande tre resultatuppdrag. Till det övergripande målet finns även fyra strategiska fokusområden. Därutöver har nämnden antagit fyra arbetsmiljömål för 2023.

Till respektive arbetsmiljömål anges förväntat resultat av måluppfyllelse. I den verksamhetsplan vi har tagit del av anges inte aktiviteter/åtgärder som ska genomföras för måluppfyllelse.

Vi har tagit del av uppföljning i delårsrapport per 2023-08-31³. Av delårsrapporten framgår att nämnden per 31 augusti saknar bearbetade data för samtliga uppdrag. Nämnden ska med anledning av detta följa upp resultatuppdragen i samband med verksamhetsberättelsen. I övrigt har nämnden följt upp tillhörande strategiska åtgärder.

Vi har tagit del av verksamhetsberättelse för år 2023⁴ och vi noterar att två av resultatuppdragen bedöms delvis uppfyllda medan det tredje inte bedöms vara uppfyllt. Av verksamhetsberättelsen framgår vidare resultatbeskrivningar av genomförda strategiska åtgärder. Vi kan inte se att arbetsmiljömålen för år 2023 följts upp i verksamhetsberättelsen.

¹ Kommunfullmäktige 2022-11-21, § 113

² Skolnämnden 2023-01-26, § 4

³ Skolnämnden 2023-09-28, § 70

⁴ Skolnämnden 2024-02-05, § 3

3.1.1 Bedömning

Att det saknas bearbetade data för samtliga mål inför nämndens delårsuppföljning per 31 augusti hindrar nämndens möjlighet att fatta beslut för att främja måluppfyllelsen. Vi anser att nämnden bör tillse att det finns alternativa mått för att kunna bedöma vilken riktning som utfallet pekar på. Alternativt att tillsammans med kommunstyrelsen verka för att målet med mått formuleras på annat sätt.

Vi bedömer det som en brist att arbetsmiljömålen inte följs upp i samband med verksamhetsberättelsen.

Vid årets slut har nämnden sammantaget delvis uppfyllt två av tre tilldelade resultatuppdrag. Ett resultatuppdrag bedöms inte vara uppfyllt. Resultatet av arbetsmiljömålen framgår inte.

Vi anser att nämnden behöver förstärka arbetet för att nå målen.

3.2 Ekonomistyrning

Skolnämnden antog den 26 januari budget för år 2023⁵, vilken uppgår till 656,9 mnkr.

Skolnämnden har den 26 januari 2023⁶ beslutat att ge förvaltningen i uppdrag att upprätta en konsekvensbeskrivning av hur budgeten kommer påverka verksamheten med åiterrapportering till nämnden senast i mars 2023.

Vid sammanträdet den 30 mars 2023⁷, i samband med uppföljning av konsekvensbeskrivningen beslutade skolnämnden att uppdra till sitt presidium att initiera en dialog med kommunstyrelsens presidium avseende budget 2023 och åiterrapportera löpande till nämnden. Av konsekvensbeskrivningen framgår att nämnden bedömt att det saknas finansiering för att kunna bedriva den lagstadgade verksamheten.

Nämnden har följt upp ekonomin i fyramånadersrapport per 2023-04-30⁸, delårsrapport per 2023-08-31 samt på nämndsammanträden i oktober⁹,

⁵ Skolnämnden 2023-01-26, § 4

⁶ Skolnämnden 2023-01-26, § 4

⁷ Skolnämnden 2023-03-30, § 17

⁸ Skolnämnden 2023-05-25, § 41

⁹ Skolnämnden 2023-10-27, § 81

november¹⁰ och december¹¹. Vi noterar att nämnden inte fattat beslut om åtgärder i samband med uppföljningarna.

Av fyramånadersrapporten framgår att nämnden uppvisar ett underskott på - 13,7 mnkr för perioden. Vidare framgår att nämnden prognosticerar ett underskott på - 35,6 mnkr vid årsslut.

I juni beslutade kommunfullmäktige att sanktionera ett överskridande av personalkostnaderna med 31,2 mnkr för skolnämnden¹². Efter kommunfullmäktiges beslut ska förvaltningen minska sin organisation.

Av delårsrapporten per sista augusti framgår ett underskott för perioden på -15,6 mnkr. Prognosen för helår uppgår till ett underskott på - 19,2 mnkr. Av rapporten framgår att den största anledningen till underskottet är personalkostnaderna. Nämnden anser att grundbeloppet som nämnden fastställde inte motsvarar den organisation som förvaltningen hade vid årets början. Förvaltningen började arbeta med en minskning av personalkostnaderna i mars månad men arbetet pausades under maj månad. I juni beslutade kommunstyrelsen att sanktionera ett överskridande av budgeterade personalkostnader med -31,2 mkr för skolnämnden. Efter beslutet har förvaltningen minskat sin organisation. Det framgår vidare åtgärder för att hantera den prognosticerad budgetavvikelsen. Av planen framgår inte beräknade effekter av åtgärderna.

Av verksamhetsberättelsen framgår att nämnden redovisar ett underskott mot budget på - 31,5 mnkr. Anledningen till den stora skillnaden mellan prognosen vid delårsuppföljningen och det faktiska utfallet ska vara lågt prognostiserade kostnader för köp av huvudverksamhet samt för högt prognostiserade intäkter i form utav bidrag. Utfallet för personalkostnaderna uppges vara i nivå med vad som prognosticerades.

Vi noterar att avvikelsen avseende personalkostnader uppgår till – 40,5 mnkr d v s drygt 9 mnkr över fullmäktiges beslut. Orsaken uppges att den minskning av personalkostnaderna som genomfördes efter kommunfullmäktiges beslut inte fått full effekt. Antalet årsarbetare har enligt verksamhetsberättelsen minskat med 1,5.

¹⁰ Skolnämnden 2023-11-23, § 97

¹¹ Skolnämnden 2023-12-20, § 109

¹² Kommunfullmäktige 2023-06-19, § 104

3.2.1 Bedömning

Vi ser allvarligt på den ekonomiska resultatutvecklingen. Vi bedömer att nämnden inte fattat beslut om tillräckliga åtgärder för att hantera den ekonomiska resultatutvecklingen. Vi bedömer det som en brist att prognosticerat utfall avviker från det faktiska utfallet. Vi anser att nämnden måste överväga att anta konkreta åtgärder där besparingarnas beräknade effekt anges för att hantera budgetavvikelse.

3.3 Uppföljning av intern kontroll

Skolnämnden antog den 26 januari 2023 verksamhetsplan för år 2023¹³.

Till grund för internkontrollplanen, som omfattar tre kontrollmoment, ligger en upprättad risk- och väsentlighetsanalys.

Av internkontrollplanen framgår vad som ska kontrolleras. Det framgår inte ansvarig person/funktion eller tidsplan för detta.

Nämnden har följt upp den interna kontrollen i delårsrapport per 2023-08-31.

Vi har tagit del av uppföljning av internkontrollplanen i delårsrapporten per sista augusti. Nämnden rapporterar ingen avvikelse för kontrollmomenten.

Av verksamhetsberättelsen framgår att samtliga kontrollmoment har genomförts. Vid genomförda kontroller har avvikelser identifierats. Förbättringsåtgärderna som genomförts till följd av två identifierade avvikelser bedöms eliminera risken. I samband med kontroll av risken kopplat till att avtal och licenser inte hanteras på ett ekonomiskt hållbart sätt har nämnden identifierat en avvikelse som bedöms vara en del i ett större sammanhang. Det framgår att risken kommer att omhändertas inom ramen för arbetet med kommunens styrmodell för systemförvaltning.

Efterlevnad av förbättringsåtgärderna ska säkerställas genom att upprätta dem inom ramen för ett årshjul.

¹³ Skolnämnden 2023-01-26, § 4

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - skolnämnden

3.3.1 Bedömning

Vi anser att nämnden bör överväga att ange tidsplan samt ansvarig person/funktion för kontrollmomenten i internkontrollplanen i syfte att säkerställa genomförande och rapportering.

4 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att nämnden inte har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vi ser allvarligt på den bristande måluppfyllelsen samt den ekonomiska resultatutvecklingen. Vi anser att nämnden bör fatta beslut om tillräckliga åtgärder för att uppnå en tillfredsställande måluppfyllelse samt för att hantera prognosticerade budgetavvikelser. Vi anser vi att nämnden bör överväga att förtydliga roll- och ansvarsfördelningen samt ange tidsplan för utförande av kontrollmomenten i sin internkontrollplan i syfte att säkerställa genomförande och rapportering.

Utifrån vår bedömning och slutsats rekommenderar vi skolnämnden att:

- Stärka målstyrningen, se avsnitt, 3.1.1.
- Stärka ekonomistyrningen, se avsnitt 3.2.1.
- Överväg att tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen samt ange tidsplan för utförande av kontrollmoment inom ramen för internkontrollplanen, se avsnitt 3.3.1.

Härnösands kommun
Grundläggande granskning - skolnämnden

Datum som ovan

KPMG AB

Lena Medin
Certifierad kommunal revisor

Liam Alldén
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.